

**МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
ХЕРСОНСЬКИЙ ДЕРЖАВНИЙ УНІВЕРСИТЕТ**

НАКАЗ

«26» лютого 2026 р.

м. Івано-Франківськ

№ 122-Д

Про введення в дію рішення вченої ради
Херсонського державного університету
від 23.02.2026 про внесення змін до
Положення про навчально-методичний
комплекс дисципліни кафедри Херсонського
державного університету

На підставі рішення вченої ради Херсонського державного університету
(протокол від 23.02.2026 № 11)

НАКАЗУЮ:

1. Увести в дію рішення вченої ради Херсонського державного університету від 23.02.2026 про внесення змін до Положення про навчально-методичний комплекс дисципліни кафедри Херсонського державного університету (наказ від 01.11.2019 № 889-Д).

2. Затвердити Положення про навчально-методичний комплекс навчальної дисципліни/ освітнього компонента кафедри Херсонського державного університету у новій редакції.

3. Нову редакцію Положення про навчально-методичний комплекс навчальної дисципліни/ освітнього компонента кафедри Херсонського державного університету у новій редакції в частині оновлення термінології вважати дійсною з 01.09.2026 року.

4. Керівниці навчально-методичного відділу Корнішевій Т.Л. забезпечити оприлюднення Положення про навчально-методичний комплекс навчальної дисципліни/ освітнього компонента кафедри Херсонського державного університету на сторінці офіційного сайту Херсонського державного університету.

5. Контроль за виконанням наказу покласти на проректорку з навчальної та науково -педагогічної роботи Мальчикову Д.С.

Ректор

Олександр СПИВАКОВСЬКИЙ

Володимир Олексенко
Дар'я Мальчикова
Наталія Воропай
Тетяна Корнішева
Олексій Саковніч

Ознайомити: першого проректора, проректорів, деканів факультетів, завідувачів кафедрами, керівницю навчально-методичного відділу.

МОН України ХДУ	Положення про навчально-методичний комплекс навчальної дисципліни/ освітнього компонента кафедри Херсонського державного університету	Версія 02
-----------------------	---	--------------

ЗАТВЕРДЖЕНО

Наказ Херсонського
державного університету
01.11.2019 р. № 889-Д зі змінами наказ
від 26.02.2026 № 122-Д

ПОЛОЖЕННЯ ПРО НАВЧАЛЬНО-МЕТОДИЧНИЙ КОМПЛЕКС НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ/ОСВІТНЬОГО КОМПОНЕНТА КАФЕДРИ ХЕРСОНСЬКОГО ДЕРЖАВНОГО УНІВЕРСИТЕТУ

1.3 АГАЛЬНІ ПОЛОЖЕННЯ

1.1. Це Положення розроблено як складова частина системи управління якістю навчання. Положенням встановлюються однакові вимоги до змісту й оформлення навчально-методичних комплексів навчальної дисципліни/освітнього компонента (далі – НМКНДОК), передбачених освітньою (професійною або науковою) програмою підготовки та навчальними планами, за якими здійснюється підготовка здобувачів вищої освіти у Херсонському державному університеті (далі – ХДУ).

1.2. Передбачений Положенням зміст навчально-методичного забезпечення навчальної дисципліни/освітнього компонента є однією з умов, що дозволяють досягти необхідної якості освітньої діяльності, ефективно організувати самостійну роботу здобувача вищої освіти й зберегти наступність у викладанні навчальних дисциплін/освітніх компонент.

1.3. Вимоги Положення є обов'язковими для всіх навчальних структурних підрозділів університету.

1.4. НМКНДОК є інтелектуальною власністю викладача (колективу викладачів) та майновою власністю університету. Відповідальність за наявність НМКНДОК покладається на завідувача кафедри, де викладається ця навчальна дисципліна/освітній компонент.

У період дії воєнного стану навчально-методичне забезпечення навчальної дисципліни/освітнього компонента формується засобами технологій дистанційного навчання і оприлюднюється на KSU Online.

1.5. НМКНДОК формується відповідно до вимог нормативних документів:

- Закон України «Про освіту»;
- Закон України «Про вищу освіту»;
- Закон України «Про внесення змін до деяких законів України щодо розвитку індивідуальних освітніх траєкторій та вдосконалення освітнього процесу»;

МОН України ХДУ	Положення про навчально-методичний комплекс навчальної дисципліни/освітнього компонента кафедри Херсонського державного університету	Версія 02
-----------------------	--	--------------

- Постанова Кабінету Міністрів України «Про затвердження Ліцензійних умов провадження освітньої діяльності закладів освіти» від 30.12.2015р. №1187 (зі змінами);
- Стандарти і рекомендації щодо забезпечення якості в Європейському просторі вищої освіти (ESG 2015);
- Положення про акредитацію освітніх програм, за якими здійснюється підготовка здобувачів вищої освіти;
- Статут Херсонського державного університету;
- Положення про організацію освітнього процесу в Херсонському державному університеті;
- Положення Херсонського державного університету про силабус навчальної дисципліни/освітнього компонента;
- Положення про електронні навчальні курси Херсонського державного університету;
- Положення про курсову роботу (проєкт) у Херсонському державному університеті;
- Положення про кваліфікаційну роботу (проєкт);
- Порядок визнання у Херсонському державному університеті результатів навчання, здобутих шляхом неформальної та/або інформальної освіти;
- Загальні політики використання штучного інтелекту в навчанні, викладанні й дослідженнях у Херсонському державному університеті;
- Тезаурусу термінів зі сфери забезпечення якості вищої освіти: українсько-англійські/англійсько-українські паралелі;
- інші нормативно-правові документи щодо підготовки здобувачів вищої освіти.

2. СТРУКТУРА НАВЧАЛЬНО-МЕТОДИЧНОГО КОМПЛЕКСУ НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ/ОСВІТНЬОГО КОМПОНЕНТА

2.1. Навчально-методичний комплекс навчальної дисципліни/освітнього компонента – це сукупність нормативних та навчально-методичних матеріалів, необхідних і достатніх для ефективного виконання здобувачами вищої освіти освітньої (професійної або наукової) програми та визначених навчальним планом для усіх форм навчання відповідного рівня вищої освіти.

2.2. НМКНДОК повинен забезпечити всі основні етапи освітнього процесу – повідомлення навчальної інформації та її сприйняття, закріплення й удосконалення знань, умінь і навичок, їх застосування й контроль. Навчально-методичні комплекси розробляються для всіх навчальних дисциплін/освітніх компонент відповідно до навчального плану.

2.3. Структура навчально-методичного комплексу навчальної дисципліни/освітнього компонента.

Зміст навчально-методичного комплексу навчальної дисципліни/освітнього компонента включає такі навчально-методичні матеріали:

МОН України ХДУ	Положення про навчально-методичний комплекс навчальної дисципліни/освітнього компонента кафедри Херсонського державного університету	Версія 02
-----------------------	--	--------------

- Програма навчальної дисципліни/освітнього компонента, із обов'язковим зазначенням переліку компетентностей, якими повинен оволодіти здобувач вищої освіти та програмних результатів навчання за навчальною дисципліною/освітнім компонентом або практикою.
- Силабус навчальної дисципліни/освітнього компонента.
- Навчально-методичні матеріали для проведення лекційних занять.
- Навчально-методичні матеріали для проведення лабораторних, семінарських, практичних занять. Методичні рекомендації до проведення лабораторних, семінарських, практичних занять.
- Дидактичне забезпечення самостійної роботи здобувачів вищої освіти (у тому числі з використанням інформаційних технологій).
- Засоби діагностики навчальних досягнень здобувачів вищої освіти.
- Перелік питань, що виносяться на екзамен, екзаменаційні білети.
Екзаменаційні білети можуть формувати окремий розділ НМКНДОК або зберігатися в окремій теці на кафедрі.
- Орієнтовна тематика курсових робіт (проектів) та методичні рекомендації до їх виконання.
Методичні рекомендації до виконання курсових робіт (проектів) можуть формувати окремий розділ НМКНДОК і бути розроблені в уніфікованому вигляді для кафедри.
- Методичні вказівки щодо виконання кваліфікаційних робіт (проектів).
Методичні рекомендації до виконання кваліфікаційних робіт (проектів) можуть формувати окремий розділ НМКНДОК і бути розроблені в уніфікованому вигляді для кафедри.
- Перелік питань до атестації здобувачів вищої освіти (відповідно освітньої програми/ навчального плану).
- Перелік навчально-методичних посібників, технічних засобів навчання тощо.
- Інформаційні матеріали по забезпеченню навчальними та навчально-методичними виданнями навчальної дисципліни/освітнього компонента.

3. ЗМІСТ І ХАРАКТЕРИСТИКА ОКРЕМИХ РОЗДІЛІВ НАВЧАЛЬНО-МЕТОДИЧНОГО КОМПЛЕКСУ НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ/ОСВІТНЬОГО КОМПОНЕНТА

Зміст та оформлення окремих розділів НМКНДОК повинні відповідати законодавству України.

3.1. Програма навчальної дисципліни/освітнього компонента

Основним документом, на основі якого планується освітній процес, є програма навчальної дисципліни/освітнього компонента.

Програма навчальної дисципліни/освітнього компонента розробляється викладачами ХДУ.

МОН України ХДУ	Положення про навчально-методичний комплекс навчальної дисципліни/освітнього компонента кафедри Херсонського державного університету	Версія 02
-----------------------	--	--------------

Програма навчальної дисципліни/освітнього компонента розробляється на основі освітньої (професійної або наукової) програми, розглядається на засіданні кафедри, підлягає експертизі в науково-методичній раді ХДУ, обговорюється та рекомендується науково-методичною радою ХДУ і затверджується Вченою радою ХДУ терміном на 5 років.

Структура програми навчальної дисципліни/освітнього компонента містить:

- предмет вивчення;
- міждисциплінарні зв'язки;
- мета та завдання навчальної дисципліни/освітнього компонента;
- компетентності;
- програмні результати навчання;
- інформаційний обсяг навчальної дисципліни/освітнього компонента;
- номер та назва змістових модулів;
- рекомендована література;
- форма підсумкового контролю успішності навчання;
- засоби діагностики успішності навчання.

3.2. Силабус навчальної дисципліни/освітнього компонента.

Систему розроблення, затвердження, оприлюднення, моніторингу силабусу як складової навчально-методичного забезпечення навчальної дисципліни/освітнього компонента регламентує Положення Херсонського державного університету про силабус навчальної дисципліни/освітнього компонента.

3.3. Навчально-методичні матеріали для проведення лекційних занять.

Навчально-методичні матеріали для проведення лекційних занять можуть містити: презентації; анотації (тексти) або плани лекції; відеозаписи лекцій тощо.

Повний текст лекцій обов'язково розробляється у разі, коли викладачі, які не мають наукового ступеня або вченого звання, отримують розпорядженням проректора з навчальної та науково-педагогічної роботи персональний дозвіл на викладання лекцій.

3.4. Навчально-методичні матеріали для проведення лабораторних, семінарських, практичних занять.

3.4.1. Методичні рекомендації до проведення лабораторних робіт містять:

- план виконання лабораторних робіт із зазначенням тем, обсягу аудиторних годин за кожною темою;
- короткий теоретичний коментар за кожною темою, що дозволяє здобувачу вищої освіти зрозуміти суть явищ, які досліджуються у лабораторній роботі;
- перелік питань вхідного контролю;
- посилання на додаткові літературні джерела, що допомагають здобувачам вищої освіти ґрунтовно підготуватися до лабораторної роботи;
- мета та завдання кожної лабораторної роботи, методика її виконання;

МОН України ХДУ	Положення про навчально-методичний комплекс навчальної дисципліни/освітнього компонента кафедри Херсонського державного університету	Версія 02
-----------------------	--	--------------

- шкала оцінювання;
- порядок захисту.

3.4.2. Методичні рекомендації до проведення семінарських, практичних занять містять:

- план занять, де зазначено тему, обсяг аудиторних годин за кожною темою та перелік питань, які підлягають розгляду;
- короткий теоретичний коментар до кожної теми, що допомагає здобувачу вищої освіти ознайомитися із сутністю питань, які будуть розглядатися на семінарському або практичному занятті;
- питання, що виносяться на обговорення та список літератури, рекомендованої для цілеспрямованої роботи здобувача вищої освіти у процесі підготовки до семінарського або практичного заняття (список літератури оформлюється відповідно до правил бібліографічного опису);
- тексти ситуацій для аналізу, умови завдань тощо, які розглядаються на семінарському або практичному занятті.

3.5. Дидактичне забезпечення самостійної роботи здобувачів вищої освіти (у тому числі з використанням інформаційних технологій).

Оформлення даного розділу НМКНДОК повинно відповідати Положенню про організацію самостійної роботи здобувачів вищої освіти у Херсонському державному університеті.

Завдання до самостійної роботи здобувачів вищої освіти повинні враховувати специфіку кожної навчальної дисципліни/освітнього компонента. Рекомендації до тем із самостійного вивчення або повторення навчального матеріалу повинні містити в собі вказівки щодо терміну, обсягу, якості засвоєння матеріалу із зазначенням навчальних і наукових видань, що використовуються з цією метою, а також питання для самоконтролю, тести, контрольні завдання, вимоги і приклади оформлення самостійної письмової роботи, а також рекомендації щодо використання освітніх платформ Coursera, Udey, Prometheus, EdPro, PlusbyPhysiopedia або інших освітніх ресурсів, погоджених колегіальними органами Херсонського державного університету (науково-методична рада факультету, вчена рада факультету або науково-методична рада університету, вчена рада університету) відповідно до Порядку визнання у Херсонському державному університеті результатів навчання, здобутих шляхом неформальної та/або інформальної освіти (за потреби).

Для формування й удосконалення навичок самостійної роботи-здобувачів вищої освіти кафедрами розробляються навчальні та навчально-методичні видання (згідно Положення про надання навчальним та навчально-методичним виданням рекомендаційного грифу вченої ради Херсонського державного університету).

3.6. Засобами діагностики навчальних досягнень здобувачів вищої освіти є питання, зразки тестів для контролю знань, зразки завдання для поточного та підсумкового контролю, атестації здобувачів вищої освіти, вимоги щодо виконання кваліфікаційних робіт (проектів) тощо.

МОН України ХДУ	Положення про навчально-методичний комплекс навчальної дисципліни/освітнього компонента кафедри Херсонського державного університету	Версія 02
-----------------------	--	--------------

3.7. Перелік питань, що виносяться на екзамен, екзаменаційні білети, тестові завдання.

Бланк екзаменаційного білета призначено для запису змісту питань, що виносяться на підсумковий контроль.

Білети до екзамену, тестові завдання розробляються екзаменатором, розглядаються та затверджуються щорічно на засіданні кафедри (не пізніше ніж за один місяць до початку сесії), підписуються екзаменатором і завідувачем кафедри (або завідувачами кафедр, якщо це білети, тестові завдання для атестації здобувачів вищої освіти).

3.8. Орієнтовна тематика передбачених навчальним планом курсових робіт (проектів) та методичні рекомендації до їх виконання.

Тематика курсових робіт (проектів) повинна відповідати завданням навчальної дисципліни/освітнього компонента й тісно пов'язуватися з практичними потребами конкретного фаху.

Методичні вказівки (рекомендації) з курсових робіт (проектів) розробляються з метою допомоги здобувачам вищої освіти організації їх ефективної самостійної роботи з підготовки роботи (проекту). У рекомендаціях необхідно звернути увагу здобувачів вищої освіти на особливості планування та організації часу на виконання роботи (проекту), запропонувати опис послідовності діяльності здобувачів вищої освіти або «тактику» виконання роботи (проекту).

Загальні вимоги до етапів підготовки, змісту, структури курсових робіт (проектів) визначає Положення про курсову роботу (проект) у Херсонському державному університеті.

3.9. Методичні вказівки щодо виконання кваліфікаційних робіт (проектів). Методичні вказівки повинні відповідати Положенню про кваліфікаційну роботу (проект).

3.10. Перелік питань до атестації здобувачів вищої освіти (відповідно освітньої програми/навчального плану).

3.11. Перелік навчально-методичних посібників, технічних засобів навчання тощо.

До цього переліку входять:

- навчальні й навчально-методичні посібники, в тому числі для дистанційного навчання;
- методичне забезпечення тренінгових технологій навчання;
- матеріали для мультимедійного супроводу;
- тренінгові комп'ютерні програми;
- комп'ютерні лабораторні практикуми (віртуальні лабораторні роботи);
- контрольно-тестові програми;
- навчальні відеофільми;
- аудіозаписи, інші матеріали, призначені для передачі телекомунікаційними каналами зв'язку;
- використовувані технічні засоби;

МОН України ХДУ	Положення про навчально-методичний комплекс навчальної дисципліни/освітнього компонента кафедри Херсонського державного університету	Версія 02
-----------------------	--	--------------

- програмне забезпечення тощо.

3.12. Інформаційні матеріали по забезпеченню навчальними та навчально-методичними виданнями навчальної дисципліни/освітнього компонента.

У цьому розділі НМКНДОК надається перелік джерел, які використовуються здобувачами вищої освіти під час вивчення навчальної дисципліни/освітнього компонента, та їх наявність у бібліотеці ХДУ, на кафедрі.

4. ПОРЯДОК РОЗРОБКИ НАВЧАЛЬНО-МЕТОДИЧНОГО КОМПЛЕКСУ НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ/ОСВІТНЬОГО КОМПОНЕНТА

4.1. НМКНДОК розробляє викладач (колектив викладачів) кафедри, який (які) забезпечують викладання змісту навчальної дисципліни/освітнього компонента відповідно до освітньої (професійної або наукової) програми, навчального плану підготовки здобувачів вищої освіти, конкретної спеціальності певного рівня вищої освіти.

4.2. Завідувач кафедри та викладач (колектив викладачів), розробники НМКОКНД є відповідальними за його якість підготовки.

4.3. Навчально-методичні матеріали, які включаються до НМКНДОК, повинні відповідати сучасному рівню розвитку науки та техніки, передбачати логічно послідовний виклад змісту навчального матеріалу, використання сучасних методів і технічних засобів освітнього процесу, що дозволяють здобувачам вищої освіти якісно засвоювати навчальний матеріал і набувати умінь застосування набутих знань на практиці.

4.4. Усі навчально-методичні матеріали навчальної дисципліни/освітнього компонента розробляються відповідно до затвердженого силабусу навчальної дисципліни/освітнього компонента.

4.5. Терміни розробки матеріалів визначаються завідувачем кафедри, за якою закріплена навчальна дисципліна/освітній компонент, відповідно до регламенту роботи університету на поточний навчальний рік. Підготовка елементів НМКОКНД включається до індивідуального плану роботи викладача (розділ щодо навчально-методичної роботи).

4.6 Апробація матеріалів НМКНДОК проводиться в перший рік викладання навчальної дисципліни/освітнього компонента. Основне завдання апробації – оцінка якості засвоєння навчального матеріалу здобувачами вищої освіти, відповідності плану проведення всіх навчальних занять затвердженому розкладу, якості підготовки й логічності послідовності викладу навчального матеріалу. У процесі апробації допускається використання неповного НМКНДОК, проте він має бути достатнім для засвоєння навчальної дисципліни/освітнього компонента здобувачами вищої освіти.

4.7. За результатами апробації матеріалів НМКНДОК його автор (або автори) належно оцінює якість навчально-методичних матеріалів і готує повний комплект документації НМКНДОК.

МОН України ХДУ	Положення про навчально-методичний комплекс навчальної дисципліни/освітнього компонента кафедри Херсонського державного університету	Версія 02
-----------------------	--	--------------

4.8. Завідувач кафедри, за якою закріплена навчальна дисципліна/освітній компонент:

- проводить моніторинг підготовки НМКНДОК;
- забезпечує своєчасне затвердження на засіданні кафедри окремих розділів НМКНДОК.

4.9. Результати внутрішнього контролю змісту та якості НМКНДОК відображаються в протоколах засідання кафедри.

4.10. За результатами викладання навчальної дисципліни/освітнього компонента у наступні роки автори вносять зміни до НМКНДОК з метою поліпшення якості викладання, повного відображення сучасного стану науки та практики.

5. ОФОРМЛЕННЯ НАВЧАЛЬНО-МЕТОДИЧНОГО КОМПЛЕКСУ НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ/ОСВІТНЬОГО КОМПОНЕНТА

5.1. НМКНДОК розробляється єдиним за всіма формами навчання, освітніми (професійними або науковими) програмами галузями знань спеціальностями. Винятком може бути лише випадок, коли розробниками НМКНДОК є різні автори.

5.2. Кожний розділ НМКНДОК повинен бути представлений у друкованому та/або електронному вигляді на KSU Online з урахуванням вимог Положення про електронні навчальні курси Херсонського державного університету.

6. МОНІТОРИНГ ЗМІСТУ ТА ЯКОСТІ НАВЧАЛЬНО-МЕТОДИЧНОГО КОМПЛЕКСУ НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ/ОСВІТНЬОГО КОМПОНЕНТА

6.1. Моніторинг змісту і якості розробки НМКНДОК покладається на кафедру, науково-методичну раду факультету, навчально-методичний відділ університету та відділ забезпечення якості освіти.

6.2. Об'єктами моніторингу є:

- включення підготовки НМКНДОК до індивідуального плану роботи викладача та плану навчально-методичної роботи кафедри;
- своєчасність розгляду й затвердження програми навчальної дисципліни/освітнього компонента та силабусу навчальної дисципліни/освітнього компонента;
- готовність НМКНДОК до використання в освітньому процесі.

6.3. Результати моніторингу надаються завідувачу кафедри, декану факультету, проректорові з навчальної та науково-педагогічної роботи та розглядаються на засіданні науково-методичної ради університету.

МОН України ХДУ	Положення про навчально-методичний комплекс навчальної дисципліни/освітнього компонента кафедри Херсонського державного університету	Версія 02
-----------------------	--	--------------

7. ПРИКІНЦЕВІ ПОЛОЖЕННЯ

7.1. Положення набуває чинності з дня підписання наказу ректора.

7.2. Зміни та доповнення до Положення розглядаються на засіданні науково-методичної ради / вченої ради Херсонського державного університету та на підставі рішення затверджуються наказом.

Проректорка з навчальної
та науково-педагогічної роботи

Дар'я МАЛЬЧИКОВА

Керівниця навчально-
методичного відділу

Тетяна КОРНІШЕВА

ПОГОДЖЕНО

Уповноважений з антикорупційної
діяльності

Олексій САКОВНИЧ